T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

GAZİANTEP ŞAHİNBEY BELEDİYESİ

www.balioglu.net

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 13
7. DENETİM BULGULARI 13
8. EKLER 38

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu 4
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 4
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri 6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 7
Tablo 8: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamalar 14
Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları 26

www.balioglu.net

KISALTMALAR

AŞ:	Anonim Şirketi
BEM-BİR-SEN:	Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası
KDV:	Katma Değer Vergisi
KHK:	Kanun Hükmünde Kararname
TEDAŞ:	Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ
ÜFE:	Üretici Fiyat Endeksi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

2. Taşınır Mal Kapsamındaki Bazı Tesislerin Mevzuatına Uygun Muhasebeleştirilmemesi Nedeniyle Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

3. Diğer Kamu İdarelerince İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

4. İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

5. Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

www.balioglu.net

B. Diğer Bulgular

1. Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmadığı Halde Elektrik Dağıtım Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması

2. Asansör Muayene Kuruluşunca Tahsil Edilen Periyodik Kontrol Ücreti Üzerinden İdare Payının Talep ve Tahsil Edilmemesi

3. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi Nedeniyle Herhangi Bir Tahsilatın Yapılamaması

4. İşçilerin Ücretli Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

5. Sosyal Denge Sözleşmesinde Konusu Dışında Hükme Yer Verilmesi

6. İdare Tarafından Kiraya Verilen Bazı İşyerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatının Bulunmaması

7. Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracıların İhale Yasaklısı Yapılmaması

8. Uluslararası Kuruluşa Üyelikte Bakanlık İzninin Alınmaması

9. Kiraya Verilen Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri ile Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi

10. Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Şahinbey Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

www.balioglu.net

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Şahinbey Belediyesinin karar organı olan Şahinbey Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere kırk altı üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Şahinbey Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı iki adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Müdürlüğüdür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan iki başkan yardımcısı, meclis üyelerinden görevlendirilen dört başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin yirmi dört adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1034	217
Sözleşmeli Personel	-	13
Kadrolu İşçi	-	75
Geçici İşçi	-	-
Toplam	**1034**	**305**
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1959

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam üç adet şirket bulunmaktadır.

www.balioglu.net

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Şahinbey Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Şahinbey Belediyesinin 2020 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	-	42.500.000,00	1.020.000,00	43.520.000,00	36.075.349,79	7.444.650,21	-
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	-	7.250.000,00	-	7.250.000,00	5.109.689,90	2.140.310,10	-
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	-	376.150.000,00	108.920.394,00	485.070.394,00	432.804.023,40	52.266.370,60	-
04	Faiz Giderleri	-	2.200.000,00	70.000,00	2.270.000,00	349.076,73	1.920.923,27	-
05	Cari Transferler	-	34.000.000,00	64.250.000,00	98.250.000,00	89.157.246,69	9.092.753,31	-
06	Sermaye Giderleri	-	379.400.000,00	-123.510.394,00	255.889.606,00	192.548.783,03	63.340.822,97	-
07	Sermaye Transferleri	-	10.500.000,00	-	10.500.000,00	2.734.161,84	7.765.838,16	-
08	Borç Verme	-	-	-	-	-	-	-
09	Yedek Ödenek	-	55.000.000,00	-50.750.000,00	4.250.000,00	-	4.250.000,00	-
Toplam		**-**	**907.000.000,00**	**0,00**	**907.000.000,00**	**758.778.331,38**	**148.221.668,62**	**-**

Şahinbey Belediyesinin 2020 mali yılı bütçesi ile 907.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 758.778.331,38 TL Bütçe Gideri yapılmış, 148.221.668,62 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Vergi Gelirleri	80.000.000,00	91.615.171,72	331.378,81	91.283.792,91	114,10
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	11.000.000,00	13.267.189,53	1.415.722,47	11.851.467,06	107,74
04-Alınan Bağış ve Yardımlar	5.000.000,00	7.089.461,64	-	7.089.461,64	141,79
05-Diğer Gelirler	326.000.000,00	334.843.292,47	2.630.433,13	332.212.859,34	101,91
06-Sermaye Gelirleri	487.000.000,00	533.947.483,38	212.482,24	533.735.001,14	109,60
08-Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09-Red ve İadeler	-2.000.000,00	-	-	-	-
Toplam	**907.000.000**	**980.762.598,74**	**4.590.016,65**	**976.172.582,09**	**107,63**

www.balioglu.net

Buna göre 2020 yılında net bütçe geliri % 107,63 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (% 114,10), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (% 107,74), alınan bağış ve yardımlar (% 141,79), diğer gelirler (% 101,91) ve sermaye gelirleri (% 109,60) beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen Tutar) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	42.500.000,00	36.075.349,79	84,88
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.250.000,00	5.109.689,90	70,48
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	376.150.000,00	432.811.575,40	115,06
04-Faiz Gideri	2.200.000,00	349.076,73	15,87
05-Cari Transferler	34.000.000,00	89.157.246,69	262,23
06-Sermaye Giderleri	379.400.000,00	192.548.783,03	50,75
07-Sermaye Transferleri	10.500.000,00	2.734.161,84	26,04
08-Borç Verme	-	-	-
09-Yedek Ödenekler	55.000.000,00	-	-
Toplam	**907.000.000,00**	**758.785.883,38**	**83,66**

Buna göre 2020 yılında bütçe giderleri % 83,66 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mal ve hizmet alım giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar % 15,06 oranında aşılmıştır. Cari transferler beklenenin üstünde % 262,23 oranında gerçekleşirken, diğer giderler beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	66.137.771,58	78.221.779,40	91.615.171,72	18,27	17,12

www.balioglu.net

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.117.812,31	11.541.264,92	13.267.189,53	26,58	14,95
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	3.945.766,88	6.585.736,20	7.089.461,64	66,91	7,65
Diğer Gelirler	259.467.735,45	282.142.645,87	334.843.292,47	8,74	18,68
Sermaye Gelirleri	223.736.493,24	304.948.111,62	533.947.483,38	36,30	75,09
Toplam	**562.405.579,46**	**683.439.538,01**	**980.762.598,74**	**21,52**	**43,50**
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	4.366.541,32	3.706.668,86	4.590.016,65	- 15,11	23,83
Net Toplam	**558.039.038,14**	**679.732.869,15**	**976.172.582,09**	**21,81**	**43,61**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2020 yılında gelirler bir önceki yıla göre 296.439.712,94 TL (% 43,61) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 13.393.392,32 TL (% 17,12), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 1.725.924,61 TL (% 14,95), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 503.725,44 TL (% 7,65), diğer gelirlerde 52.700.646,60 TL (% 18,68) ve sermaye gelirlerinde 228.999.371,76 TL (% 75,09) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda devralınan belde belediyelerin gelirlerinin ve aynı şekilde merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının eklenmesi sonucu arttığı anlaşılmakla birlikte, gelir yönetiminde sağlanan başarı da bu artışta etkili olmuştur.

www.balioglu.net

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	28.449.874,17	33.396.203,52	36.075.349,79	17,39	8,02
SGK Devlet Prim Giderleri	4.637.649,32	5.532.891,29	5.109.689,90	19,30	- 7,65
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	305.167.668,79	315.590.738,40	432.811.575,40	3,42	37,14
Faiz Giderleri	820.333,03	2.218.954,47	349.076,73	170,49	- 84,27
Cari Transferler	35.909.043,16	35.809.829,24	89.157.246,69	- 0,28	148,97
Sermaye Giderleri	381.590.149,32	181.335.910,09	192.548.783,03	- 52,48	6,18
Sermaye Transferleri	5.625.065,16	20.630.856,82	2.734.161,84	266,77	- 86,75
Toplam	**762.199.782,95**	**594.515.383,83**	**758.785.883,38**	**- 22,00**	**27,63**

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2020 yılında 2019 yılına göre 164.270.499,55 TL (% 27,63) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2020 yılında personel giderlerinin 2.679.146,27 TL (% 8,02), mal ve hizmet alım giderlerinin 117.220.837,00 TL (% 37,14), cari transferlerin 53.347.417,45 TL (% 148,97) ve sermaye giderlerinin 11.212.872,94 TL (% 6,18) arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki giderlerin artışı Şahinbey Belediyesine bağlanan belde belediyelerinden gelen personel nedeniyle artan personel sayısından kaynaklanmıştır. Sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinde 423.201,39 TL (% 7,65), faiz giderlerinde 1.869.877,74 TL (% 84,27) ve sermaye transferlerinde 17.896.694,98 TL (% 86,75) azalış olmuştur. Bütçe yönetiminde dengenin sağlanması amacıyla faiz giderleri azaltılmış, bütçe denkliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 586.206.524,07 TL, Faaliyet Geliri 507.858.187,77 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 78.348.336,30 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şahinbey Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

www.balioglu.net

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Katılım İnşaat Gıda San. ve Tic. A.Ş.	24.161.823,00	24.161.823,00	100,00
2	Belyön İnşaat Gıda San. ve Tic. A.Ş.	7.000.000,00	7.000.000,00	100,00
3	Şahinbey Belediyesi Personel A.Ş.	4.000.000,00	4.000.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Şahinbey Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel

Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

www.balioglu.net

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

www.balioglu.net

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

www.balioglu.net

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, İdare tarafından Kamu İç Kontrol Sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları ile İdarenin yönetim sorumluluğu kapsamında müdürlüklerle ortak çalışma yapılarak Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistem değerlendirilmiştir. Buna göre;

İdare tarafından İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve üst yöneticinin onayı ile 30.06.2011 tarihinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. Eylem Planının revize işlemi ise 31.07.2013 tarihinde tamamlanmıştır.

www.balioglu.net

İç Kontrol Eylem Planı gerçekleşmeleri üçer aylık dönemlerde iç kontrol bileşenlerinin (Kontrol Ortamı, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, İzleme) türüne ve eylemin yapılıp yapılmadığına göre gerçekleşme sonuçları alınarak raporlaması yapılmaktadır.

Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesindeki her iş için süreç kartları, iyileştirme alanları, görev listeleri, performans göstergeleri, hassas görevlere ilişkin prosedürler tespit edilmiştir. Mali Hizmetler Müdürlüğü çalışmaları sonucunda elde edilen çıktının bir kısmı, diğer birimler ile paylaşılmıştır. Müdürlük, iç kontrol eylem planında belirtilen görevlerle ilgili öncü olma görevini yerine getirmektedir.

İç Kontrol Eylem Planı Değerlendirme Raporu düzenli olarak üst yönetici onayına sunulmaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ekinde yer alan "Etik Sözleşmesi" kamu idaresi personeli tarafından imzalanmıştır.

İdare organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açıkça belirlenmiştir. İdarenin teşkilatlanması hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde oluşturulmuştur. Yetkilerin ve yetki devrinin sınırlarının belirlendiği İmza Yetkileri Yönergesi hazırlanmış ve birimlere tebliğ edilmiştir.

www.balioglu.net

İdarede yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak yönetim bilgi sistemi mevcuttur.

İç kontrolün bir unsuru olan ön mali kontrol, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a göre yürütülmelidir. Yapılan incelemede Yönetmelik hükümlerinin büyük oranda uygulandığı tespit edilmiştir.

İdarede 5 iç denetçi kadrosu mevcut olup, fiilen iç denetçi görev yapmamaktadır.

İdarede, kurumsal risk yönetim çalışmaları yapılmış olup, İdare amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskler tanımlanarak risk envanteri oluşturulmuştur. Risk envanteri her yıl güncellenmekte ve aksiyon planları oluşturulmaktadır. İyi tanımlanmış iç kontrol riskleri; gelecekte ortaya çıkabilecek bir olay ya da faaliyetin, kurumun birimlerinde, faaliyet/iş süreçlerinde belirsizliğe yol açacak unsurları ifade eder. Dolayısıyla iç kontrole ilişkin risklerin, birimlerin mikro düzeydeki iş süreçlerini etkilemeleri olası olduğu için faaliyet sürecine etki edebilme potansiyelleri mevcuttur. İdare tarafından iç kontrol faaliyetlerine ilişkin kurumsal riskler ve iç kontrol riskleri belirlenmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Şahinbey Belediyesinin 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdare Taşınmazları İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlığın Muhasebede Kayıtlı Değerine Eklenmemesi

www.balioglu.net

İdarenin bazı taşınmazları için yapılan değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderleri ilgili Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmemiş ve doğrudan giderleştirilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin atıf yaptığı Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesinde de ifade edildiği üzere; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü harcamanın, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilip amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerekmektedir. Bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamaları gider olarak kaydedilecektir.

47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ'in *"Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları"* başlıklı 6'ncı maddesinde;

"(1) Amortisman ve tükenme payı süresi, duran varlıkların aktife girdiği yıldan başlar. Bu sürenin yıl olarak hesaplanması için "1" rakamı bu Tebliğ ekinde belirtilen, varlığın yararlanma süresine göre belirlenmiş orana bölünür. (Örnek: 1/0,20 = 5 yıl; 1/0,025 = 40 yıl)

(2) Ancak, maliyet bedeli, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin eki listede yer alan dayanıklı taşınırların her biri için 14.000 TL'yi, 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelikte yer alan taşınmazlar için 34.000 TL'yi aşmayan duran varlıklar ile tutarına bakılmaksızın Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranı % 100 olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifadeyle maliyet bedeli bu tutarlara kadar olan duran varlıklar, hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edilir.

(3) Hesaplarda kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan yukarıda belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilir.

..." denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre; duran varlıklar için yapılan harcamalardan belirtilen limitleri aşanlar değer artırıcı harcama olarak kabul edilecektir. Diğer bir ifade ile mezkûr Tebliğ'de belirtilen limitin üzerindeki harcamalar değer artırıcı harcama olarak kabul edilip varlığın kayıtlı değerine eklenecek ve ilgili maddi duran varlık hesabında muhasebeleştirilecektir.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; duran varlıklar için yapılan değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderlerinin Tebliğ'de belirtilen limitin üstünde olmasına rağmen varlığın kayıtlı değerine eklenmediği, söz konusu harcamaların doğrudan gider olarak muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Tablo 8: Taşınmazlar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamalar

Değer Artırıcı İşin Adı	Tutarı (TL)
Mülkiyeti Şahinbey Belediyesinde Olan Sosyal Tesislerin Bakım Onarım İşi	360.009,81
Aydınoba Millet Kıraathanesi ve Yeşilvadi Okçuluk PVC Zemin Kaplaması	34.349,80
Mülkiyeti Şahinbey Belediyesinde Olan Değirmen Kafe Dış Cephe Tadilatı	110.212,00
Akkent Yüzme Havuzu Dış Cephe Tadilatı Yapım İşi	112.100,00
Farklı Mahallelerdeki Sosyal Tesislerin Bakım Onarım İşi	385.364,80
Belediye Kongre Merkezine Sarkıt Tavan Mech Alım İşi	47.200,00
Mülkiyeti Şahinbey Belediyesinde Olan Değirmen Kafe Bina İçi Tadilatı	94.223,00

www.balioglu.net

Toplam	**1.143.459,41**

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; duran varlıklar için yapılan değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım giderlerinin ilgili varlığın kayıtlı değerine eklenmesine ilişkin muhasebe işlemlerinin 2021 yılında tamamlandığı ifade edilmiştir.

Ancak, bulgumuzda belirtilen muhasebe kayıtlarının yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 252-Binalar Hesabı 1.143.459,41 TL eksik, 630-Giderler Hesabı ise bu tutar kadar fazla bilgi içermektedir.

BULGU 2: Taşınır Mal Kapsamındaki Bazı Tesislerin Mevzuatına Uygun Muhasebeleştirilmemesi Nedeniyle Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Taşınır Mal Yönetmeliği'nde taşınır mal kapsamında tanımlanan bazı tesisler 253.01-Tesisler Grubu kodunda muhasebeleştirilmemiştir.

www.balioglu.net

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde tesis kavramının tanımı yapılmıştır. Buna göre;

"s) Tesis: Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri." ifade etmektedir

39 Sıra Numaralı Taşınır Mal Kapsamındaki Tesisler ve Detay Kodlarına ilişkin Tebliğ'in *"Taşınır mal kapsamındaki tesisler"* başlıklı 4'üncü maddesinde;

"(1) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin kullanımında bulunan veya edinilecek olan; bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü vb. ileten, dağıtan veya uzaktaki verileri toplayıp kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen sistemler taşınır mal kapsamında tesis olarak kabul edilecektir.

(2) Yukarıdaki tanıma uymakla birlikte binanın bütünleyici unsurlarından olan asansör, yürüyen bant ve merdivenler, merkezi ısıtma, havalandırma ve yangın söndürme sistemleri ile

elektrik, gaz ve su dağıtım tesisat ve şebekeleri "taşınır mal kapsamında tesis" olarak kabul edilmez. Ayrıca, tapuda kayıtlı olsun veya olmasın; 13/9/2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" eki cetvellerde taşınmaz olarak listelenen üretim tesisleri ve imalathaneler bu Tebliğ kapsamında değildir.

(3) Taşınır mal kapsamındaki tesisler bu Tebliğle belirlenen taşınır detay kodlarına kaydedilir. Bunlar kişiler üzerine zimmetlenmez, kullanılmaz hale gelene kadar idarelerin kullandıkları envanter kayıt sistemlerinde açılacak sanal ambar kayıtlarında takip edilir." hükümleri yer almaktadır.

Aynı Tebliğ'in *"Taşınır mal kapsamındaki tesislerin kaydedileceği taşınır detay kodları"* başlıklı 5'inci maddesinde;

"(1) Taşınır kapsamında sayılan tesislerin kaydına mahsus olmak üzere Taşınır Mal Yönetmeliği eki "Taşınır Kod Listesi"nin "B- Dayanıklı Taşınırlar" bölümünün "253.01- Tesisler Grubu" kodu altında aşağıdaki alt detay kodlar açılmıştır.

a) 253.01.01- İletişim/Haberleşme Tesisleri: Bu koda; haberleşme amaçlı baz istasyonları ile binalarda kurulu bulunan elektronik veya mekanik telefon santralleri kaydedilebilecektir.

b) 253.01.02- Enerji Tesisleri: Bu koda; kamu binası veya yerleşkesine enerji sağlayan ve taşınır kod listesinin 253.02 kodunun alt detay kodlarına kaydedilenler dışında kalan büyük jeneratörler kaydedilecektir.

c) 253.01.03- Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sitemleri: Bu koda; kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemleri ile balıkçı gemileri, uçak ve TIR'ların takibi için kurulan uydulu takip sistemleri ve uluslararası suyolu gemi trafiği yönetim sistemleri kaydedilecektir.

d) 253.01.99- Diğer Tesis ve Sistemler: Yukarıdaki kodlara kaydedilemeyen tesisler, bu kodun altına, gerekli görülmesi halinde alt detay kod açmak suretiyle kaydedilecektir." hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; haberleşme amaçlı baz istasyonları ile binalarda kurulu bulunan elektronik veya mekanik telefon santralleri, 253.01.01- İletişim/Haberleşme Tesisleri hesap koduna; kamu binası veya yerleşkesine enerji sağlayan ve

www.balioglu.net

taşınır kod listesinin 253.02 kodunun alt detay kodlarına kaydedilenler dışında kalan büyük jeneratörler, 253.01.02-Enerji Tesisleri hesap koduna; kamu binalarında kurulu bulunan kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemleri ile balıkçı gemileri, uçak ve TIR'ların takibi için kurulan uydulu takip sistemleri ve uluslararası suyolu gemi trafiği yönetim sistemleri, 253.01.03-Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri hesap koduna; diğer kodlara kaydedilemeyen tesislerin ise 253.01.99-Diğer Tesis ve Sistemleri hesap koduna kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdaredeki kameralı güvenlik sistemleri, personel ve ziyaretçi için turnikeli-kameralı geçiş sistemleri gibi tesislerin 253.01-Tesisler Grubu kodunda yer alan 253.01.03-Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri hesap kodu yerine 255-Demirbaşlar Hesabında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; taşınır mal kapsamında tanımlanan ve 255-Demirbaşlar Hesabında muhasebeleştirilen bahse konu taşınırların, 253.01-Tesisler Grubu kodunda muhasebeleştirilmeye başlanıldığı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Ancak, bulgumuzda belirtilen muhasebe kayıtlarının yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı ile 255-Demirbaşlar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 3: Diğer Kamu İdarelerince İdareye Tahsis Edilen Taşınmazların Tahsis İşlemlerine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye taşınmaz tahsis edilmiş ancak İdarece tahsis alınan taşınmazlara ilişkin muhasebe kayıtları yapılmamıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ile ilgili *"Hesap grubuna ilişkin işlemler"* başlıklı 187'nci maddesinde; tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılacağı; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği; taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının kapatılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 252-Binalar Hesabına ilişkin *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 193'üncü maddesine göre; tahsise konu edilen/tahsis alınan binalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilecektir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı da 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilecektir.

Diğer yandan Yönetmelik'te, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye taşınmaz tahsis edilmesi durumunda, muhasebe birimince taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden ilgisine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252-Binalar Hesabına borç ve 500-Net Değer Hesabına alacak; amortismana tabi maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından İdareye tahsis edilen 9 adet taşınmaz için yukarıda açıklanan muhasebe kayıtlarının yapılmadığı ve söz konusu kayıtların yapılmaması nedeniyle tahsisli kullanılan taşınmazların bilgisinin mali tablolarda yer almadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; Belediye adına tahsisi yapılan taşınmazlar ile ilgili değer tespit çalışmalarının başlatıldığı ve çalışma sonucunda muhasebe kayıtlarında izleneceği ifade edilmiştir.

Ancak, söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 252-Binalar Hesabı ve 500-Net Değer Hesabı ile amortismana tabi maddi duran varlıklar için 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 4: İdare Taşınmazlarının Diğer Kamu İdarelerine Tahsis Edilmesine İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

İdare tarafından diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edilmiş ancak bu tahsis işlemleri muhasebeleştirilmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ile ilgili *"Hesap grubuna ilişkin işlemler"* başlıklı 187'nci maddesinde; tahsis edilen taşınmazlardan, Hazineye ait olanların milli emlak birimlerince, diğer kamu idarelerine ait olanların ise yetkili birimlerce muhasebe birimlerine bildirilerek gerekli kayıtların yapılacağı; kamu idaresinin mülkiyetinde olan taşınmazların, bunlardan diğer kamu idarelerine tahsis edilenlerin ve kamu idarelerince tahsisli olarak kullanılanların yardımcı hesaplar itibarıyla izleneceği; taşınmazların tahsisinin kaldırılmasına karar verilmesi halinde taşınmazı tahsis eden idare ile taşınmazın tahsis edildiği idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimleri tarafından tahsise ilişkin muhasebe kayıtlarının kapatılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 252-Binalar Hesabına ilişkin *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 193'üncü maddesine göre; tahsis edilen binalar, tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden 252-Binalar Hesabına alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilecektir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı da 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilecektir.

www.balioglu.net

Diğer yandan Yönetmelik'te, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı için de benzer düzenlemeler bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; diğer kamu idarelerine taşınmaz tahsis edilmesi durumunda, muhasebe birimince taşınmazların kayıtlı değeri üzerinden ilgisine göre, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı ile 252-Binalar Hesabına alacak ve 500-Net Değer Hesabına borç; amortismana tabi maddi duran varlıklar için ayrılmış amortisman tutarının 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen 180 adet taşınmaz için yukarıda açıklanan muhasebe kayıtlarının yapılmadığı, mali tablolarda bu taşınmazların halen İdarenin kullanımında göründüğü tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsisi yapılan taşınmazlar ile ilgili değer tespit çalışması başlatıldığı, çalışma sonucunun muhasebe kayıtlarında izleneceği ifade edilmiştir.

Ancak, söz konusu muhasebeleştirme işlemlerinin yılı içinde yapılmaması nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 252-Binalar Hesabı ve 500-Net Değer

Hesabı ile amortismana tabi maddi duran varlıklar için 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 5: Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmaları tamamlanmamış ve ilgili muhasebe hesaplarına kayıtları yapılmamıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in *"Kayıt ve kontrol işlemleri"* başlıklı 5'inci maddesinde; tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacağı; bu taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar, tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlar başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar, orta malları ve genel hizmet alanları başlığı altında yer alan taşınmazlar ile Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazların iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı; taşınmazların rayiç değerinin maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edileceği ve taşınmazların kayıtlara alınan değerinin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenmesi gerektiği belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"Maddi duran varlıkların kayıt değerleri"* başlıklı 26'ncı maddesinde; gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle; herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıkların ise gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirileceği, varlığın gerçeğe uygun değeri bilinemiyorsa idarece tespit edilen değerinin esas alınması gerektiği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25-Maddi Duran Varlık Hesap Grubu ile ilgili *"Hesap grubuna ilişkin işlemler"* başlıklı 187'nci maddesinde; edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı, bu Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların muhasebe birimlerince ilgili maddi duran varlık hesabı ve net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınacağı açıklanmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; kamu kaynağı olan taşınmazların, mali saydamlığı ve hesap verilebilirliği sağlayacak şekilde değer tespit çalışmalarının tamamlanması ve muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmalarının tamamlanmadığı ve ilgili muhasebe hesaplarına kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; İdarenin taşınmazları ile ilgili değer tespit çalışmasının başlatıldığı, çalışma sonucunda muhasebe kayıtlarında izleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, İdarenin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların değer tespit çalışmalarının tamamlanması ve ilgili muhasebe hesaplarına kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

www.balioglu.net

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu Kurum ve Kuruluşu Niteliğinde Olmadığı Halde Elektrik Dağıtım Şirketine Taşınmaz Tahsisi Yapılması

Mevzuatında icazet olmamasına rağmen İdare, mülkiyetinde bulunan muhtelif taşınmazlarını trafo inşası sebebiyle Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) adına kamu kurumu ve kuruluşu olmayan Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ'ye tahsis etmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Taşınmaz tahsisi"* başlıklı 47'nci maddesinde; kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri ifade edilmiş ve aynı maddenin son fıkrasında *"Kanunlardaki özel hükümler saklıdır."* hükmü ile de kendi mevzuatında taşınmaz tahsisi ile ilgili hüküm bulunan kamu idarelerinin ilgili mevzuatına göre taşınmaz tahsisi yapabilmelerine olanak sağlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 47'nci maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 3'üncü maddesine

göre kamu idaresi; tahsis açısından, Yönetmelik ekindeki idareler ile kendilerine tahsis yapılması açısından köy tüzel kişiliklerini; devir açısından, Yönetmelik ekindeki idarelerden, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç, diğer idareler şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla mevzuata uygun bir tahsis işleminden söz edilebilmesi için gerek taşınmazı tahsis edecek olan idarenin gerekse kendisine taşınmaz tahsis edilecek kuruluşun Yönetmelik'te ifade edilen kamu idaresi kapsamında olması gerekmektedir.

Mahalli idarelerde taşınmaz tahsisi 5393 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Kanun'un *"Diğer kuruluşlarla ilişkiler"* başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; belediyelerin, görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda, kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği ifade edilmiştir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin mülkiyetinde bulunan muhtelif taşınmazlarını trafo inşası sebebiyle Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) adına Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ'ye tahsis ettiği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

TEDAŞ, 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek, Türkiye 21 dağıtım bölgesine ayrılmış ve 2013 yılı itibariyle şirketlerle TEDAŞ arasındaki hisse devri sözleşmeleri tamamlanmıştır. Kısacası elektrik dağıtım hizmeti özelleştirilerek özel firmalar tarafından sağlanmaya başlanmıştır. Böylece TEDAŞ'ın elektrik dağıtım sektöründeki hizmet görevi sona ermiş ve TEDAŞ, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 6'ncı maddesi hükümleri, Aydınlatma Yönetmeliği ve Aydınlatma Tebliği hükümlerine göre genel aydınlatma giderlerinin ödenmesine aracılık eden ve denetimlerini yapan bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

TEDAŞ'ın bir kamu kuruluşu olarak değerlendirilip taşınmazları fiilen kullanan Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ yerine tahsisin TEDAŞ adına yapılması, söz konusu uygulamayı Kanun'un 75'inci maddesine uygun hale getirmemektedir. Zira yukarıda da ifade edildiği üzere elektrik dağıtım hizmetleri artık özel şirketler tarafından yerine getirilmektedir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ'ye tahsisi yapılan yerlerin iptali için Meclis kararı alınması ve tekrardan ilgili yerlerin kiralanması çalışmasına başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, TEDAŞ üzerinden kendilerine taşınmaz tahsisi yapılan enerji dağıtım şirketleri, yukarıda ortaya konulan mevzuat hükümleri ve açıklamalara göre, tahsis yapılabilecek kamu kurum ve kuruluşu statüsünde değildir, dolayısıyla yapılan taşınmaz tahsisleri mevzuata aykırıdır. Taşınmaz tahsislerinin mevzuat hükümlerine uygun yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Asansör Muayene Kuruluşunca Tahsil Edilen Periyodik Kontrol Ücreti Üzerinden İdare Payının Talep ve Tahsil Edilmemesi

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanında faaliyet gösteren A tipi asansör muayene kuruluşu tarafından tahsil edilen periyodik kontrol ücreti üzerinden İdarece pay talep edilmediğinden söz konusu payın takip ve tahsilatı yapılmamıştır.

İlçe sınırları içerisindeki hizmete sunulan asansörlerin tescil ve periyodik kontrolleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde yer alan, "Belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmak, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmak, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmak."* hükmü gereğince belediyelerin sorumluluğundadır.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'nin *"Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi"* başlıklı 10'uncu maddesinin (3) numaralı fıkrasında;

"Periyodik kontrol ücreti, ilgili idare karar organı tarafından belirlenen fiyatın ilgili idare payı ile birlikte KDV hariç toplamına eşittir.",

Yönetmelik'in *"Periyodik kontrol ücretinin tahsili"* başlıklı 23'üncü maddesinde;

"(1) Periyodik kontrol ücreti, bina sorumlusundan KDV dahil olarak A tipi muayene kuruluşunca tahsil edilir.

(2) Tescil öncesi ilk periyodik kontrol ücreti ise asansör yaptırıcısından periyodik kontrol ücretinin üç katı olacak şekilde KDV dahil olarak A tipi muayene kuruluşunca tahsil edilir.

(3) İlgili idare tarafından talep edilmesi ve protokolde belirtilmesi durumunda EK-1'de yer alan taban ve tavan fiyat aralığında ilgili idarece belirlenen fiyatın azami % 10'unu

www.balioglu.net

protokol yapılan ilgili idareye A tipi muayene kuruluşunca aktarılır." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; periyodik kontrol ücreti, ilgili idare karar organı tarafından belirlenen fiyatın ilgili idare payı ile birlikte KDV hariç toplamına eşit olup İdarece pay talep edilmesi ve protokolde belirtilmesi halinde, asansör muayene kuruluşu tarafından tahsil edilen periyodik kontrol ücretinin % 10'una kadar pay Belediyeye aktarılacaktır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanında faaliyet gösteren A tipi asansör muayene kuruluşu tarafından tahsil edilen periyodik kontrol ücreti üzerinden herhangi bir pay talebinin yapılmadığı ve A tipi muayene kuruluşu ile yapılan protokolde de bir düzenlemenin yer almadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; İdare ile muayene kuruluşu arasında imzalanan ve Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan protokolün "ücretler" başlıklı 9'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında; "ilgili idare payının alınmayacağı"nın açıkça belirtilmiş olduğu ve protokole göre işlem yapıldığı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Sonuç itibariyle, asansör periyodik kontrol ücreti payının tahsili için talepte bulunulmaması ve protokole bu doğrultuda hüküm konulmaması nedenleriyle, İdare gelir kaybına uğradığından, her ne kadar, mevzuatında *"İlgili idare tarafından talep edilmesi halinde"* denilse de; periyodik kontrol ücretine idare payının da dahil olması nedeniyle, *"talep edilmesi halinde"* icazetinin kamu yararına kullanılması ve söz konusu payın talep edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi Nedeniyle Herhangi Bir Tahsilatın Yapılamaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmemiş, dolayısıyla söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsili yapılamamıştır.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun *"Tanımlar ve kısaltmalar"* başlıklı 3'üncü maddesine göre;

"...

s) Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

ş) Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

...

z) İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,

..." ifade etmektedir.

Aynı Kanun'un *"Anlaşma serbestisi"* başlıklı 25'inci maddesine göre; işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilmektedir.

Diğer yandan, geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla, Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik yayımlanmıştır.

Yönetmelik'in *"Geçiş hakkına ilişkin anlaşma"* başlıklı 8'inci maddesine göre; işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısı geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları serbestçe yapabilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in *"Geçiş hakkı ücretleri"* başlıklı 9'uncu maddesinde; geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları dışında kalan yerler için geçiş hakkı sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücretinin, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatların, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edileceği açıklanmıştır.

Söz konusu düzenlemeye istinaden Yönetmelik ekinde yer alan tabloda aşağıda

www.balioglu.net

belirtilen şekilde tarife belirlenmiştir.

Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları

Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar	Metrekaresi, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde 2'si
Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 1,00.-TL
Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; belediyeler tarafından, tarifede tavan olarak belirtilen fiyatlara riayet edilmek suretiyle belediye mülkiyetinde, tasarrufunda veya sorumluluğunda olan taşınmazlardan geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmelidir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmediği, dolayısıyla söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Belediye sınırları içinde yer alan telekomünikasyon ve şebeke hattı güzergâhlarının bildirilmesi için ilgili telekomünikasyon altyapı kuruluşlarından yazı ile bilgi istenildiği ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, İdarenin gelir kaybının önlenmesi için altyapı geçiş hakkı bedellerinin belirlenmesi, takip ve tahsil edilmesine yönelik düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

BULGU 4: İşçilerin Ücretli Yıllık İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

İdarece işçilerin yıllık izinleri mevzuata uygun şekilde kullandırılmamakta ve bu nedenle yıllık izinler birikmektedir. Bu durumda, işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine emekli olduklarında son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmeleri nedeniyle İdareye ek mali külfet oluşmaktadır.

www.balioglu.net

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte gösterileceği belirtilmiştir.

03.03.2004 tarihli ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de, yıllık izinlerin kullanımı konusunda Kanun'a paralel bir düzenleme yapılmıştır.

www.balioglu.net

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un *"Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık"* başlıklı 103'üncü maddesinde; 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, bu izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen yönetmeliğin esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemeye göre; işçiler yıllık izin haklarından feragat edemezler. İdarelerin de düzenli olarak yıllık izinleri kullandırmaları gerekmektedir.

İşçilerin emekli olmaları halinde veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuatı gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmektedir. Kullanılmayan yıllık izinlerin karşılığı olarak yapılacak ödeme en son ücreti üzerinden olacağı için, işçiye yüksek miktarda ücret ödemesi yapılacaktır. Bu uygulama da işçilerin yıllık izinlerini kullanmak yerine son ücretleri üzerinden karşılığını almayı tercih etmelerine neden olmaktadır. Ancak belirtilen uygulama, idarelerin daha fazla mali külfet yüklenmeleri anlamına gelmektedir. Zira, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda, idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ödeyebilecek; ayrıca, biriken yıllık izinlerin ücrete dönüşmesi halinde idareler açısından yüksek miktarda ödeme yapma söz konusu olacaktır.

İdarenin personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; işçilerin yıllık izinlerinin mevzuata uygun şekilde kullandırılmadığı ve bu nedenle de İdare bünyesinde çalışan 74 işçinin toplam 1907 gün kullanılmamış yıllık izni bulunduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; izinlerin yoğun olarak kullandırılmaya başlandığı ve bu uygulamanın sistematik bir şekilde devam ettirilerek personele izinlerinin zamanında kullandırılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, hem mevzuata uygunluk açısından hem de İdareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla yıllık izinlerin kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 5: Sosyal Denge Sözleşmesinde Konusu Dışında Hükme Yer Verilmesi

İdare ile Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası (BEM-BİR-SEN) arasında akdedilen 01.04.2019 yürürlük tarihli Sosyal Denge Sözleşmesinde "Hafta Sonu ve Tatil Günleri Çalışması" konusunda düzenleme yapılmıştır.

www.balioglu.net

375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun *"Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması"* başlıklı 32'nci maddesinde; *"27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilci ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz."* hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden anlaşılacağı üzere; imzalanacak sosyal denge sözleşmesinde belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge

tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu nedenle sosyal dente tazminatı sözleşmesini, toplu sözleşme gibi değerlendirmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında hükümler koymak mümkün değildir. Nitekim 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı açıkça belirtilmiştir.

İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesi incelendiğinde; Sözleşmenin 12'nci maddesinde, mevzuatına aykırı olarak, "Hafta Sonu ve Tatil Günleri Çalışması"na ilişkin *"yürürlükteki ilgili yasalara uygun olmak kaydıyla; zaruri hallerde, tüm memurlar hafta sonu ve tatil günlerinde veya bitirilmesi gereken iş olması halinde mesai sonrası, işverenin çağrısı üzerine göreve gelmek zorundadırlar"* hükmünün yer aldığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; söz konusu sözleşmenin 2021 yılı sonuna kadar devam etmesi nedeniyle ilerleyen dönemlerde hazırlanacak sözleşmeler için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, İdare ile yetkili sendika temsilcisi arasında imzalanan Sosyal Denge Sözleşmesinde yer alan yukarıdaki düzenleme söz konusu mevzuata aykırıdır. Sosyal denge sözleşmelerinde, mevzuatında yer almayan hususların düzenlenmemesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 6: İdare Tarafından Kiraya Verilen Bazı İşyerlerinin İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatının Bulunmaması

İdare tarafından kiraya verilen ve ruhsata tabi bazı işyerlerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmamaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Belediye başkanının görev ve yetkileri"* başlıklı 38'inci maddesinde; belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek belediye başkanının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun *"Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları"* başlıklı 7'nci maddesinde; sıhhî işyerlerini, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *"İşyeri açma izni harcı"* başlıklı 81'inci maddesinde ise; *"Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir."* denilmektedir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yetkili idarenin tanımı yapılmıştır. Buna göre;

"a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini" ifade etmektedir.

Aynı Yönetmelik'in *"İşyeri açılması"* başlıklı 6'ncı maddesinde;

"Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamaz ve çalıştırılamaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır..." düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; sıhhî işyerlerini, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri arasındadır. Söz konusu işletmeler için ilçe belediyelerinden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan işyeri açılamaz ve çalıştırılamaz. İş yeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

İdarenin hesap ve işlemleri incelenmesi neticesinde; İdarenin kiraladığı ve ruhsatlandırması gereken 120 adet işyerinden 86 adedinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; kiraya verilen ve ruhsata tabi işyerleri ile ilgili Ruhsat ve Denetim Müdürlüğüne kiracı bilgilerinin verilerek ruhsatlandırılması çalışmalarına başlanıldığı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Sonuç itibariyle, kiraya verilmiş olup işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunmadan faaliyet gösteren işyerlerinin kontrolünün ve mevzuat hükümleri gereğince ruhsatlandırılmalarının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracıların İhale Yasaklısı Yapılmaması

Kira ödeme yükümlülüğünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracıların sözleşmesi feshedilmiş ancak ihale yasaklısı yapılmamıştır.

2886 sayılı Kanun'un *"Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması"* başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez.",

Aynı Kanun'un *"İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama"* başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise;

"Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir." hükümleri yer almaktadır.

Kira sözleşmesinde belirtilen yükümlülüğünü yerine getirmeyen müşterinin (kiracı) Kanun'un 62'nci maddesine göre kesin teminatı gelir kaydedilmektedir. Diğer yandan, taahhüdün sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmemesi nedeniyle 2886 sayılı Kanun'un 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre de kiracının ihale yasaklısı yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

İdarenin taşınmazlara ilişkin işlemleri incelendiğinde; 15 kiracının kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi sebebiyle sözleşmesinin feshedildiği ancak ihale yasaklısı yapılmadığı görülmüştür.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; sözleşmesi feshedilen kiracıların ihale yasaklısı yapılması hususunda işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, sözleşme hükümlerine uymadığı gerekçesiyle sözleşmesi feshedilen kişilerle ilgili 2886 sayılı Kanun'un 62'nci madde hükmünün yanında 84'üncü maddesinin üçüncü fıkra hükmünün de uygulanması sağlanmalıdır.

BULGU 8: Uluslararası Kuruluşa Üyelikte Bakanlık İzninin Alınmaması

İdare tarafından uluslararası kuruluşa üye olunmuş fakat üyelik için gerekli olan Bakanlık izni alınmamıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Yurt dışı ilişkiler"* başlıklı 74'üncü maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir.

Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.

Birinci ve ikinci fıkra gereğince yapılacak faaliyetlerin, dış politikaya ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak yürütülmesi ve önceden Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izninin alınması zorunludur." hükmü yer almaktadır (29.11.2018 tarihli ve 7153 sayılı Kanun'un 28'inci maddesiyle bu fıkrada yer alan İçişleri ibaresi Çevre ve Şehircilik olarak değiştirilmiştir).

Yukarıda yer alan mevzuat hükmünde belediyelerin meclisten karar almak suretiyle görev alanı ile ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara kurucu üye veya üye olabileceği, bu teşekküllerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebileceği ve kardeş kent ilişkisi kurabileceği ifade edilmekte; bunların gerçekleşebilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izninin alınması gerektiği belirtilmektedir.

İdarenin hesap, işlem ve meclis kararlarının incelenmesi neticesinde; Belediye tarafından uluslararası kuruluşa 07.05.2007 tarih ve 32-K/2007 sayılı meclis kararına istinaden

www.balioglu.net

üye olunduğu fakat üyelik için Bakanlık izni alınmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından özetle; Türk Dünyası Belediyeler Birliğine üyeliğe ilişkin bilgilendirme ve musaddak işleminin tamamlanmasına yönelik Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirimde bulunulduğu ifade edilmiştir.

Sonuç itibariyle, uluslararası kuruluşlara üye olunmasında Kanun'da belirtilen usullerin izlenilmesi ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınması gerekmektedir.

BULGU 9: Kiraya Verilen Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri ile Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi

İdare tarafından kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerleri, 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında, taşınmazlara ilişkin kira gelirleri ise 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında muhasebeleştirilmemiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin *"990 Kiraya verilen duran varlıklar hesabı"* başlıklı 475'inci maddesinde; 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabının kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

www.balioglu.net

Aynı Yönetmelik'in *"Hesabın işleyişi"* başlıklı 476'ncı maddesinde; kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği; kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenlerin kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Diğer Yandan Yönetmelik'in *"Detaylı hesap planları"* başlıklı 46'ncı maddesi uyarınca hazırlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına, kiraya verilen taşınmazların kira gelirlerinin takibine yönelik olarak 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı eklenmiş ancak hesaba ve işleyişine ilişkin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde hüküm düzenlenmemiştir. Bu durumda Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanacağı açıktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin *"993 Maddi duran varlıkların kira ve irtifak hakkı gelirleri hesabı"* başlıklı 306/U maddesinde; 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının, kamu idarelerine ait maddi duran varlıklardan kiraya verilen veya

üzerinde irtifak hakkı tesis edilenlere ilişkin olarak sözleşmelerinde yer alan kira ve irtifak hakkı gelirlerinin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ve 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının işleyişine ilişkin olarak Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünün 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazısında;

"1- Kiraya verilen taşınmazlar ile üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlara ilişkin belgeler muhasebe birimlerine verildiğinde, kayıtlı değerleri üzerinden 990 Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabının ilgili yardımcı hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak; diğer taraftan toplam kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri (peşin tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği yıllara göre 993 Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilecektir.

2- Dönem sonlarında, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabının bölümlenmiş yardımcı hesaplarında kayıtlı tutarlar sürenin güncellenmesi amacıyla bu hesaba borç ve alacak kaydedilecektir.

3- Kira ve irtifak hakkı tesisi gelirleri tahsil edildiğinde 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir. Kira sözleşmesi ya da irtifak hakkı tesisi süresi sona erdiğinde 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç, 990-Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabına alacak kaydedilecektir.

..." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; İdare tarafından kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerlerinin, 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında, taşınmazlara ilişkin kira gelirlerinin ise 993-Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdare tarafından kiraya verilen 304 adet taşınmazın kayıtlı değerleri ile kira gelirlerinin yukarıda açıklanan muhasebe hesaplarında izlenmediği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; kiraya verilen taşınmazların değer tespiti ile ilgili çalışmanın başlatılmış olduğu, değerleri tespit edildikten sonra ilgili nazım hesaplarında takip edileceği ifade edilmiştir.

Ancak, İdare tarafından kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerleri ile kira gelirlerinin muhasebenin bilgi verme ve izleme fonksiyonunu yerine getiren nazım hesaplarda yılı içinde muhasebeleştirilmemesi nedeniyle, 2020 yılı Bilanço dipnotları açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 10: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması

İdare taşınmazlarının cins tashihleri yapılmamış ve mevzuatında belirtilen taşınmaz kayıt işlemleri tamamlanmamıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in *"Tanımlar"* başlıklı 4'üncü maddesinde cins tashihi;

"Binalar, arazi ve arsalar ile yer altı ve yer üstü düzenlerinin mevcut kullanım şekilleri ile tapu kayıtlarının farklılık göstermesi durumunda tapu kayıtlarının mevcut kullanım şekli dikkate alınarak düzeltilmesi işlemi" şeklinde tanımlanmaktadır.

www.balioglu.net

Aynı Yönetmelik'in *"Cins tashihlerinin yapılması"* başlıklı 10'uncu maddesinde;

"(1) Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır. Kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yaparlar. Ancak kamu idarelerinin savunma, güvenlik ve istihbarat hizmetlerinde kullandığı taşınmazlardan, ilgili idarelerce belirlenenlerin cins tashihleri yapılır.

(2) Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanır." hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca; taşınmazların cins tashihlerinin yapılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların kullanım şekilleri ile tapu bilgilerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

İdarenin taşınmaz işlemlerinin incelenmesi neticesinde; İdarenin tapuda kayıtlı taşınmazlarından, mevcut kullanım şekli ile tapuda yer alan bilgileri farklı olan taşınmazların olduğu tespit edilmiştir.

Söz konusu denetim tespiti sonrasında, İdare tarafından; Belediyeye ait taşınmazların cins tashihlerinin yapılması ile ilgili çalışma başlatıldığı ve çalışma sonucunda kayıtlarda izleneceği ifade edilmiştir.

Ancak, cins tashihlerinin yılı içinde yapılmaması ve muhasebe kayıtlarının güncellenmemesi nedeniyle, 2020 yılı mali tablolarında 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
https://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına Kayıt Yapılmaması	2017	Yerine Getirilmedi	Bulgu, Raporun "Diğer Bulgular" bölümünde, "BULGU 9: Kiraya Verilen Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri ile Kira Gelirlerinin Nazım Hesaplarda İzlenmemesi" olarak yer almıştır.
Belediye Meclisinin Yetkili Olduğu Taşınmaz Kiralama Yetkisinin Kanuna Aykırı Olarak Encümene Devredilmesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.
Kiraya Verilen Bazı Taşınmazların Elektrik Su ve Doğalgaz Aboneliklerinin Bulunmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili gerekli çalışmaların bir kısmının tamamlandığı görülmüştür. İdare tarafından söz

www.balioglu.net

			konusu hususla ilgili çalışmalara devam edildiğinden Rapora bulgu olarak alınmamıştır.
Gelirlerden Alacaklar Hesabının Hatalı Kullanılması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.
Kurumun Banka ile Sözleşme İmzalayarak Bankada Açılmış Mevduat Hesabında Belirli Bir Süre ile Faizsiz Nakit Para Bulundurması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.
Gelirler Şube Müdürlüğünde Takip Edilen Taksitli Taşınmaz Satışına İlişkin Tutarlar ile Bilançoda Yer Alan Gelirlerden Alacaklar Hesaplarında Yer Alan Alacak Tutarlarının Farklı Olması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.
Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yürütülmemesi ve Muhasebe Kayıtlarında Eksik Yer Alması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu, Raporun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde, "BULGU 5: Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Muhasebe Kayıtlarına

www.balioglu.net

			Alınmaması" ve "Diğer Bulgular" bölümünde, "BULGU 10: Taşınmazların Cins Tashihlerinin Yapılmaması" olarak yer almıştır.
Maddi Duran Varlıklar Hesabı İçerisinde Yer Alan Tesis Makine ve Cihazlar, Taşıtlar ve Demirbaşlar Hesaplarının Muhasebe Kayıtlarının Gerçeği Yansıtmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.
Taşınır Yönetim Hesabının Mevzuata Uygun Düzenlenmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulguyla ilgili işlemlerin yapıldığı görülmüştür.

www.balioglu.net